

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego pt. „Osiągnięcie trwałego modelu rolnego dla Europy poprzez zreformowaną wspólną politykę rolną (WPR) — reforma sektora cukrowniczego”

COM(2004) 499 końcowy

(2005/C 157/19)

Dnia 15 lipca 2004 r. Rada postanowiła, zgodnie z art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej

Sekcja ds. Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Ochrony Środowiska odpowiedzialna za przygotowanie prac na ten temat, wydała swoją opinię w dniu 16 listopada 2004 r. (Sprawozdawca — Jean-Paul Bastian, współsprawozdawca — Rudolf Strasser).

Na 413 sesji plenarnej w dniach 15-16 grudnia 2004 r. (posiedzenie z dnia 15 grudnia 2004 r.) Komitet stosunkiem głosów 137 do 21, przy 11 głosach wstrzymujących się, przyjął następującą opinię.

1. Wstęp

1.1 Dwadzieścia jeden krajów Unii Europejskiej produkuje cukier buraczany. Francuskie departamenty zamorskie i Hiszpania produkują w niewielkich ilościach cukier trzcinowy (280 000 ton). W sumie europejska produkcja cukru wynosi, w zależności od roku, około 17 do 20 mln ton, przy spożyciu cukru ocenianym dla Europy na 16 mln ton.

1.2 Burak cukrowy, wchodzący w ramy płodozmianu, uprawiany jest na powierzchni 2,2 mln ha, przez 350 000 rolników (tj. średnio nieco ponad 6 ha buraka cukrowego na plantację). Burak cukrowy przetwarzany jest w ponad 200 cukrowniach, zatrudniających bezpośrednio około 60 000 pracowników.

1.3 Unia Europejska produkuje również 500 000 ton izoglukozy i 250 000 ton syropu inulinowego, oraz posiada przemysł rafinacji trzcinowego cukru surowego (w tym zasadnicza część — 1,5 milionów ton importowana jest z krajów AKP⁽¹⁾).

1.4 W branży cukru, izoglukozy i syropu inulinowego, system kwot produkcji, wynikający z rozporządzenia 1785/81 był wielokrotnie przedłużany. Ostatnio miało to miejsce w roku 2001, a dotyczyło pięciu kampanii, od kampanii 2001/2002 do 2005/2006. Rozporządzenie, o którym mowa, nosi numer 1260/2001 i zawiera kilka znaczących zmian w porównaniu do poprzedniego rozporządzenia, takich jak ustalenie cen aż do dnia 30 czerwca 2006 r., zniesienie systemu magazynowania, zniesienie finansowania kosztów składowania przeniesionego cukru, zmniejszenie kwot o 115 000 ton i

wzięcia na siebie przez plantatorów buraków cukrowych i producentów cukru całości refundacji produkcji, przyznawanej przemysłowi chemicznemu.

1.5 Dnia 14 lipca 2004 r. Komisja przedstawiła komunikat w sprawie reformy sektora cukrowniczego (COM(2004) 499 końcowy), stanowiącej kolejny krok w kierunku ustanowienia zrównoważonego modelu rolniczego dla Europy.

1.6 W dokumencie tym Komisja proponuje radykalne zmiany w przepisach cukrowych, cenach i kwotach począwszy od 1 lipca 2005 r. i, jeśliby został przyjęty, przewiduje nowe propozycje, co do kwot i cen na rok 2008. Komisja pragnie tym samym włączyć system regulacji prawnych dotyczących rynku cukru do reformy WPR, sprawić, aby rynek europejski stał się mniej atrakcyjnym celem importu, znacznie ograniczyć eksport kwotowego cukru objętego refundacją oraz znieść refundacje produkcji dla cukru odsprzedawanego przemysłowi chemicznemu.

1.7 Komisja proponuje połączenie kwoty A i B w jedną kwotę oraz zmniejszenie kwoty cukru o 1,3 miliona ton, a następnie o dodatkowe 500 000 ton rocznie przez kolejne trzy lata (osiągając przez to całkowity spadek o 2,8 milionów ton lub o 16 %).

1.8 Wraz z takim ograniczeniem ilości kwot cukrowych Komisja proponuje podniesienie kwot dla izoglukozy o 100 000 ton rocznie przez 3 lata (czyli wzrost o 60 %) oraz utrzymanie kwot syropu inulinowego.

(¹) AKP: kraje rozwijające się Afryki, Karaibów i Pacyfiku, sygnatariusze Protokołu Cukrowego w ramach porozumienia zCotonou.

1.9 W celu zapewnienia restrukturyzacji sektora cukru, uznanej przez Komisję za konieczną, proponuje ona umożliwić wolne przenoszenie kwot w obrębie Unii. Przewiduje ona także możliwość współfinansowania przez Państwa Członkowskie pomocy przydzielanej w wysokości 250 € na tonę cukru kwotowego, przeznaczonej dla producentów cukru, którym nie udałoby się przekazać własnej kwoty i którzy zarzuciliby produkcję cukru. Celem tej pomocy miałyby być ułatwienie przestrzegania przez producentów cukru zobowiązań społecznych oraz ekologicznych (przywrócenie dobrego stanu terenów produkcyjnych).

1.10 Komisja proponuje zastąpić system interwencji i mechanizm deklasyfikacji przez prywatne składowanie⁽¹⁾ i obowiązkowe przeniesienie cukru kwotowego. Celem tej propozycji jest zagwarantowanie ceny na drodze równoważenia rynku oraz przestrzeganie zobowiązań wobec Światowej Organizacji ds. Handlu.

1.11 W kwestii cen Komisja proponuje zastąpienie cen interwencyjnych cukru przez cenę referencyjną, służącą do kalkulacji ceny minimalnej w imporcie z krajów AKP i najsłabiej rozwiniętych krajów świata oraz uruchomienia mechanizmu prywatnego składowania i przenoszenia nadwyżek na następny rok. Ceny pomocy instytucjonalnej byłyby ograniczone w dwóch etapach. W związku z tym, Komisja proponuje cenę referencyjną w wysokości 506 € za tonę cukru białego w latach 2005/2006 i 2006/2007 oraz 421 € za tonę w latach 2007/2008. Dla porównania obecna cena interwencyjna wynosi 631,9 € za tonę, a ważona cena rynkowa A+B według szacunków Komisji wynosi 655 €.

1.11.1 Jednocześnie minimalna cena ważona dla buraka cukrowego kwoty A+B zmieniłaby się z aktualnych 43,6 € za tonę do 32,8 € za tonę w latach 2005/2006 i 2006/2007 (-25 %) oraz 27,4 € za tonę w roku 2007/2008 (-37 %). Aktualna bazowa cena buraka wynosi 47,67 € za tonę. Komitet jest zdania, że obniżenie ceny będzie w niektórych Państwach Członkowskich większe niż w innych ze względu na różną proporcję kwot A i B.

1.11.2 Zdaniem Komisji spadek dochodów, spowodowany obniżeniem ważonej ceny buraka kwotowego, powinien aż do 60 % zostać zrównoważony poprzez niezależne od produkcji bezpośrednie zapomogi dochodowe (zgodnie z zasadami reformy WPR z 2003 r.).

1.11.3 Komisja ocenia, że koszt tego rodzaju pomocy na poziomie przychodów obciąża budżet o 895 mln € w latach 2005/2006 r. i 2006/2007 r. oraz 1 340 mld € rocznie począwszy od przełomu lat 2007/2008.

(¹) Prywatne składowanie pozwala na czasowe usunięcie z rynku pewnej ilości cukru bez zmniejszania kwoty. Obowiązkowe przesunięcie, to składowanie i przeniesienie pewnej ilości cukru kwotowego z kampanii n na kampanię n+1 przy odpowiednim pomniejszeniu kwoty na kampanię n+1.

1.12 Komisja proponuje znieść system refundacji produkcji dla przemysłu chemicznego i farmaceutycznego⁽²⁾, pozwalając przemysłom tym zaopatrywać się w cukier C, jak ma to miejsce w sektorze alkoholu i drożdży.

1.13 Jeśli chodzi o relacje z dostawcami preferencyjnego cukru z krajów AKP, Komisja proponuje nadal przestrzegać protokołu cukrowego AKP, charakteryzującego się istnieniem kwot importowych, przy czym obniżka ceny gwarantowanej winna odpowiadać spadkowi ceny buraka cukrowego. W ramach pomocy krajom AKP w dostosowywaniu się do nowych warunków, Komisja proponuje nawiązanie z nimi dialogu na podstawie planu działania, który zostałby przedstawiony do końca 2004 r.

1.13.1 Komisja proponuje znieść pomoc przy rafinacji cukru pochodzącego z krajów AKP i francuskich departamentów zamorskich, oraz z czasem wyeliminować instrument „maksymalnego zapotrzebowania na dostawy”.

1.14 W odniesieniu do najsłabiej rozwiniętych krajów świata Komisja nie przedstawia żadnej propozycji ilościowego zarządzania importem. W kwestii ceny importu cukru z tychże krajów wnioskuje ona, aby ceny importowe cukru z najmniej rozwiniętych krajów świata nie były niższe niż cena minimalna dla krajów AKP. W odniesieniu do Bałkanów Komisja przewiduje negocjacje kwoty importowej. Zgodnie z inicjatywą „Wszystko oprócz broni” (Everything But Arms) cukier pochodzący z 49 najsłabiej rozwiniętych krajów świata ma zostać dopuszczony do europejskiego rynku bez barier celnych i ograniczeń ilościowych od roku 2009.

2. Uwagi ogólne

2.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) stwierdza, że konieczne stały się zmiany i działania dostosowawcze we Wspólnej Organizacji Rynku (WOR) cukru z uwagi na:

- inicjatywę „Wszystko oprócz broni” z 2001 r. na rzecz najsłabiej rozwiniętych krajów świata, której konsekwencje nie zostały odpowiednio ocenione w swoim czasie przez Komisję;
- ogólną tendencję do coraz szerszego otwierania się europejskich rynków rolnych na skutek negocjacji w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO);
- zagrożenia, jakie ciąży nad europejskim eksportem cukru w wyniku Debaty Cukrowej WTO i handlowych negocjacji w ramach rundy z Doha;

(²) Rozporządzenie 1265/2001 przewiduje wypłatę refundacji produkcji (pomoc mająca na celu zmniejszenie różnicy pomiędzy ceną interwencyjną cukru, a jego ceną światową) dla cukru i dla izoglukozy kwotowej spożytkowanej w przemyśle chemicznym i farmaceutycznym (około 400 000 ton rocznie).

— reformę Wspólnej Polityki Rolnej.

Nie chodzi zatem o ustalenie, czy konieczna jest reforma, ale o analizę tego, jaka reforma jest konieczna, w jakim zakresie i kiedy ma zostać wprowadzona w życie.

2.2 Komisja jest za zasadniczą reorganizacją przepisów cukrowych i uzasadnia swoją propozycję podkreślając, że zarzuca się obecnemu systemowi „**brak konkurencyjności, zmniejszenia rynku, wysokie ceny dla konsumentów i przetwórców, oraz negatywny wpływ na światowy rynek, szczególnie w odniesieniu do krajów rozwijających się**”. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny żałuje, że Komisja opiera się na tego rodzaju ogólnikowych krytykach, nie sprawdzając ich na drodze poważnych badań. Komitet przypomina w tej kwestii opinię wydaną dnia 30 listopada 2000 r. ⁽¹⁾.

2.3 EKES stwierdza, że propozycja Komisji znacznie wyprzedza międzynarodowe terminy i podważa kompetencje negocjacyjne WTO, co jest nieostrożne i szkodliwe dla obrony słuszych interesów przemysłu cukrowniczego Unii Europejskiej i jej uprzywilejowanych dostawców. Wyprzedzenie to nie pozwala również Komisji rozwiązać kwestii cukru pozakwotowego.

2.4 EKES niepokoi się o wpływ proponowanych obniżek cen i kwot na poziom produkcji buraków cukrowych i cukru w Unii Europejskiej, na dochody licznych rodzinnych gospodarstw rolnych, na trwałość działalności przemysłowej i handlowej sektora cukru, na zatrudnienie w przemyśle cukrowniczym i w obszarach wiejskich oraz na wielofunkcyjność, zwłaszcza w regionach ubogich lub peryferyjnych, czy w nowych Państwach Członkowskich, gdzie konieczne są poważne inwestycje w restrukturyzację. EKES wątpi, czy propozycje reformy przedstawione przez Komisję są w zgodzie z europejskim modelem rolniczym, wielofunkcyjnością i zasadą trwałości, jak to zostało ustalone jednogłośnie przez Radę Europejską w Luksemburgu w grudniu 1997 r. ⁽²⁾. EKES pozostaje również na stanowisku, że propozycje reformy są sprzeczne ze Strategią Lizbońską, która, jako jeden ze swoich celów wyraźnie podaje tworzenie miejsc pracy.

2.5 EKES apeluje do Komisji o przeprowadzenie szczegółowej i dającej się zweryfikować analizy, w jakich regionach produkcja buraków i przemysł cukrowniczy będą zagrożone oraz ile bezpośrednich i pośrednich miejsc pracy w sektorze rolnym i przemysłowym będzie ogółem zagrożonych. Ocena oddziaływania przedstawiona w zeszłym roku przez Komisję nie zawiera bowiem koniecznych informacji.

⁽¹⁾ Dz. U. C 116 z 20.04.2001, str. 113-115, Opinia Komitetu w sprawie projektu rozporządzenia Rady wprowadzającej wspólną organizację rynków w sektorze cukru: „Komitet zwraca się z wnioskiem o włączenie go do badań, jakie Komisja zamierza podjąć w celu analizy: krytyki przedstawionej przez WOR w zakresie cukru, koncentracji w przemyśle rolno-spożywczym i przerwania zmian cen z producenta na konsumenta”.

⁽²⁾ Wnioski Prezydencji: SN 400/97, str. 14 z 13.12.1997

2.6 EKES nie uważa, że opcja reformy przyjęta przez Komisję, polegająca na szukaniu równowagi rynku na drodze obniżania cen, może doprowadzić do osiągnięcia pożądanego celu. Ponadto, opcja ta nie zapewnia, w długim terminie, utrzymania europejskich upraw buraków i przemysłu cukrowniczego na solidnym poziomie i nie przestrzega europejskich zobowiązań wobec krajów rozwijających się, będących uprzywilejowanymi dostawcami cukru. W rzeczywistości obniżki pociągną za sobą wyeliminowanie z rynku wielu producentów z krajów europejskich i krajów rozwijających się oraz znacznie osłabią pozycję producentów, którym uda się przetrwać. Jednocześnie nowe udziały w rynku światowym przypadną Brazylii, która będzie mogła również pośrednio eksportować do Europy stale rosnące ilości cukru, począwszy już od przełomu 2008/2009, uciekając się do techniki transakcji SWAP ⁽³⁾ (handel trójstronny) zawieranych z najsłabiej rozwiniętymi krajami świata, bez jakiegokolwiek korzyści dla rozwoju rolniczego czy społecznego tych ostatnich.

2.7 EKES jest zdania, że wyłącznie kilka krajów, w tym głównie Brazylia, skorzysta z takiej reformy WOR w zakresie cukru. W tym kontekście Komitet podkreśla, że produkcja cukru w Brazylii, w dużej mierze utrzymywana przez politykę bio-etanolu i politykę monetarną, odbywa się w warunkach socjalnych, środowiskowych i własności gruntów, niemożliwych do zaakceptowania, wyjaśniających natomiast niezwykle niski koszt brazylijskiej produkcji i niski poziom cen na rynku światowym.

2.8 EKES nie rozumie zatem, dlaczego Komisja nie wykorzystwała możliwości negocjacji preferencyjnych kwot importowych z najsłabiej rozwiniętymi krajami, jak zresztą proszą o to one same. Pozwoliłoby to spełnić, w sposób lepiej ukierunkowany, interesy najbardziej rozwijających się krajów, oraz uzyskać zrównoważone dostawy na rynek i poziom cen znośny dla Europy. EKES zwraca uwagę na zasadniczą sprzeczność w stanowisku Komisji, która z jednej strony uzasadnia radykalną reformę WOR w zakresie cukru poprzez inicjatywę „Wszystko oprócz broni”, a z drugiej strony nie daje dalszego biegu wyraźnym prośbom formułowanym przez najsłabiej rozwinięte kraje świata, pragnące wejść do systemu kwot preferencyjnych. Zdaniem EKES, pilne jest ustalenie kwot importowych dla Bałkanów.

2.9 EKES uważa, że proponowane obniżenie cen i zmniejszenie kwot znacznie wychodzą poza uprawnienia WTO i są ważnym krokiem w kierunku pełnej liberalizacji rynku cukru. Sytuacja taka nie daje trwałych perspektyw plantatorom buraków, pracownikom sektora cukrowniczego oraz konsumentom krajów europejskich, w przeciwnieństwie do tego, do czego Komisja pragnie nas przekonać.

⁽³⁾ W tym konkretnym przypadku „sprzedaż brazylijskiego cukru do kraju mniej rozwiniętych, spożycie brazylijskiego cukru w tym kraju zastępując miejscowy cukier i sprzedaż do Unii Europejskiej w ten sposób podmienionej cukru z takiego kraju”.

2.10 EKES nie może zgodzić się z opinią Komisji, która mówi, że znaczne obniżenie cen cukru powinno być zasadniczo korzystne dla konsumentów⁽¹⁾. Tak jak przy poprzednich reformach, takie obniżki cen surowca nie pociągają za sobą wcale, albo prawie wcale, przeniesienia obniżek cen na konsumenta. Dotyczy to szczególnie produktów przetworzonych, takich jak napoje i produkty z dodatkiem cukru (w Europie 75 % cukru spożywanego jest w postaci przetworzonej). Komitet uważa, iż Komisja powinna uważnie monitorować oddziaływanie reformy na ceny towarów zawierających cukier.

2.11 EKES podziela obawy krajów AKP, co do szkodliwego wpływu propozycji reformy na dochody i na poziom zatrudnienia w bezpośrednio zainteresowanych sektorach gospodarki, oraz na równowagę społeczną i perspektywy rozwoju w tych krajach.

2.12 EKES jest świadomy zagrożenia, jakie ciążą nad europejskim eksportem cukru. Komitet nie może więc pojąć, w jaki sposób obniżenie kwot, zaplanowane przez Komisję na lata 2005-2009 może doprowadzić do zmniejszenia eksportu przy refundacji większej niż to konieczne, przy założeniu, że Unia Europejska przegra spór w ramach WTO z Brazylią, Australią i Tajlandią. Wprost przeciwnie, EKES uważa, że Unia Europejska, za pośrednictwem odpowiednich przepisów, powinna starać się zachować wszelkie możliwości eksportu, o jakie walczy i jakie dają jej międzynarodowe uzgodnienia, czyli proponować jak najmniejsze ograniczenie kwot.

2.13 Komitet jest również zdania, iż Komisja powinna proponować rozwiązania zapewniające rozwój alternatywnych rynków zbytu, zwłaszcza w sektorze biopaliw, w celu zrównoważenia inicjatyw w zakresie eksportu i importu, prowadzących do zmniejszenia grona odbiorców europejskiej produkcji.

2.14 EKES ogólnie ocenia, że Komisja nie oceniła odpowiednio wpływu swojej propozycji, prowadzącej do masowego przeniesienia zasobów z sektora rolnego (wiejskiego i przetwórstwa pierwotnego) Europy i krajów rozwijających się, w kierunku wielkich firm międzynarodowych zajmujących się zaopatrzeniem i dystrybucją. Propozycja oznaczałaby redukcję znaczącej części przemysłu cukrowniczego Europy i krajów AKP z korzyścią praktycznie jedynie dla latyfundiów, które dominują brazylijską produkcję cukru, najczęściej ignorując najbardziej podstawowe prawa człowieka do pracy (Deklaracja Konferencji Międzynarodowej Organizacji Pracy z 1998r.⁽²⁾) oraz zasadę trwałości (karczowanie lasów amazońskich). EKES uznaje, że dostęp do unijnego rynku powinien być uzależniony od przestrzegania pewnych norm społecznych i środowiskowych.

⁽¹⁾ Patrz Komunikat COM(2004) 499 końcowy, początek punktu 3.2 „Skutki gospodarcze”.

⁽²⁾ Deklaracja Międzynarodowej Organizacji Pracy (ILO) w sprawie podstawowych zasad i praw w pracy. Międzynarodowa Konferencja Pracy, 86 Sesja, Genewa, czerwiec 1998 r.

3. Uwagi szczególne

3.1 EKES zauważa, że rozporządzenie 1260/2001, przyjęte jednogłośnie przez Radę, obowiązuje do 1 lipca 2006 r. i służyło za bazę dla negocjacji akcesyjnych z 10 nowymi Państwami Członkowskimi. Komitet nie może zatem zrozumieć, dlaczego Komisja proponuje wprowadzenie reformy wcześniej, już od 1 lipca 2005 r. mimo iż nie jest to konieczne. Skądinąd, rolnicy przygotowali się już do płodozmianu przewidzianego na 2005/2006 r. i w niektórych krajach już są w trakcie jesiennego siewu buraków cukrowych. Ponadto, począwszy od roku 2001 dokonano wielu inwestycji w rolnictwie i przemyśle cukrowniczym w przeświadczeniu, że rozporządzenie 1260/2001 będzie obowiązywać aż do końca.

3.2 EKES wnioskuję zatem, aby nowe rozporządzenie w sprawie cukru wprowadzić najwcześniej 1 lipca 2006 r. Inny sposób postępowania mógłby słusznie zostać uznany przez zainteresowane środowiska zawodowe oraz nowe Państwa Członkowskie za łamanie zasady zaufania.

3.3 EKES stwierdza, że propozycja Komisji pozostawia otwartą kwestię prowadzenia wspólnej organizacji rynków po roku 2008, podczas gdy sektor buraczano-cukrowy wymaga przewidywalności w związku z konieczną restrukturyzacją i inwestycjami. Komitet apeluje zatem do Komisji o zaproponowanie rozporządzenia obejmującego okres od 1 lipca 2006 r. do 30 czerwca 2012 r., co odpowiada terminowi odnowionej WPR.

3.4 EKES jest zdania, że Komisja nie przedstawiła uzasadnienia masowej obniżki cen instytucjonalnych (o 33 % w przypadku cukru i 37 % w przypadku buraków, w dwóch etapach). Otóż, z możliwych do zweryfikowania wyliczeń wynika, że spadek o maksymalnie 20 % byłby wystarczający, aby sprostać oczekiwaniom, jakich można się spodziewać ze strony WTO. EKES pragnąłby, aby Komisja trzymała się tej cyfry. Apeluje również do Komisji, aby pamiętała o życzeniu najmniej uprzedmiotowionych krajów świata, co do wynegocjowania preferencyjnych kwot, ponieważ zmniejszyłoby to znacznie w najbliższych latach naciski na europejski rynek cukru i pozwoliłoby krajom najmniej rozwiniętym na uzyskanie zadowalających warunków eksportu.

3.5 EKES podkreśla słabość instrumentów zarządzania rynkiem zaproponowanych przez Komisję w miejsce polityki interwencyjnej. Można przewidzieć, że prywatne składowanie i obowiązkowe przeniesienie nie zapewnią przestrzegania ceny odniesienia przez cenę rynkową.

3.6 EKES przyjmuje do wiadomości propozycję przedstawioną przez Komisję, polegającą na zrekomensowaniu części strat w przychodach rolników poprzez pomoc w postaci zapomóg. Niemniej podkreśla, że słabsze obniżenie cen, czy ograniczenie spadku wyłącznie na pierwszym etapie, pozwoli na pogodzenie gospodarki budżetowej z podwyższeniem kompensat bez przekraczania dostępnego budżetu. Komitet zastanawia się, w jaki sposób sprawiedliwie i praktycznie podzielić krajowe budżety, aby mieć pewność, że pomoc zostanie faktycznie udzielona rolnikom narażonym na obniżki czy na straty w przychodach z plantacji buraków. Na wzór tego, co jest zalecanie odnośnie mleka przez reformę WPR uchwaloną w roku 2003, należałoby w odniesieniu do dysponowania kompensatami brać pod uwagę wskaźnik, jaki został przydzielony rolnikowi w ostatnich dwóch latach przed wejściem w życie nowego rozporządzenia. Komitet nalega na konieczność zapewnienia trwałości takich pomocy i ochronę budżetu cukrowego.

3.7 EKES ocenia, że jeśli obniżki kwot okażą się konieczne, należy ograniczyć je do absolutnego minimum i odnieść, w równej proporcji do cukru oraz do jego produktów konkurencyjnych, poddanych systemowi kwot. Podniesienie kwoty na izoglukozę, zaproponowane przez Komisję, jest w tym kontekście niesprawiedliwe, ponieważ doprowadziło Komisję do zwiększenia propozycji obniżki kwot cukru na szkodę plantatorów buraków i przemysłu cukrowniczego.

3.7.1 EKES sądzi, że decyzja odnośnie koniecznego zasięgu każdej ewentualnej obniżki kwoty, powinna być podejmowana dopiero po przeprowadzeniu przez Komisję szczegółowego badania, biorącego pod uwagę strukturalne deficyty i ewentualne zaniechanie produkcji cukru kwotowego oraz skutki, jakie będą nieść za sobą oczekiwane uzgodnienia WTO i wynik apelacji wniesionej przed panel WTO na produkcję cukru kwotowego i pozakwotowego oraz na przepływy handlowe dotyczące cukru pomiędzy Unią Europejską a krajami trzecimi.

3.7.2 EKES uważa, że Państwa Członkowskie muszą mieć dostateczne możliwości wewnętrznego zarządzania w zakresie obniżek kwot ilościowych zarówno w przypadku cukru jak i buraków, przy uwzględnieniu interesów wszystkich zainteresowanych stron oraz zgodnie z zasadami rzetelności i korzyści społecznych. Z tego względu Komitet zwraca się do Komisji z prośbą o szczególne uwzględnienie tej możliwości w propozycjach reformy oraz przepisach.

3.8 Zarzucenie refundacji produkcyjnych w odniesieniu do dostaw cukru kwotowego do przemysłu chemicznego i farmaceutycznego miałyby również negatywny wpływ na poziom kwot cukru i wprowadziłyby czynnik ryzyka do przyszłych warunków dostaw cukru dla tych przemysłów. EKES wnioskuję zatem o stosowanie obecnie obowiązujących przepisów.

3.9 EKES jest zdania, że przeniesienia kwot, zwłaszcza zagraniczne, mogłyby prowadzić dla utraty rentowności upraw

buraków w wielu regionach, niosąc za sobą szkodliwe skutki gospodarcze dla rodzin plantatorów buraków i na związane z tym zatrudnienie. Miałyby to również niekorzystne skutki ekologiczne na płodozmian oraz negatywny wpływ na rynki rolne upraw zastępczych. EKES wnioskuję, aby zarządzanie kwotami pozostało pod kontrolą Państw Członkowskich i aby wszelkie decyzje dotyczące restrukturyzacji były najpierw przedmiotem uzgodnień branżowych.

3.9.1 EKES twierdzi, że zamiast handlować kwotami, Komisja powinna przestudiować możliwość wprowadzenia europejskiego funduszu restrukturyzacji przemysłu cukrowego, który, zważając między innymi na potrzeby reorientacji rolników i pracowników przemysłu, wypłacałby na początek odszkodowanie za odstąpione kwoty, po przeprowadzeniu uzgodnień branżowych pomiędzy producentami cukru a zainteresowanymi plantatorami buraków cukrowych, a zatem zmniejszyłaby się konieczność obniżania kwot.

4. Wnioski

4.1 EKES widzi konieczność przystosowania WOR w zakresie cukru, ale ocenia, że propozycje dotyczące reformy są zbyt daleko posunięte i że jej wprowadzenie doprowadziłoby do znacznych reperkusji w europejskim sektorze cukru, w szczególności na poziomie zatrudnienia. Z przykrością stwierdza, że propozycje nie są wystarczająco uzasadnione, oraz że ich skutki nie zostały odpowiednio ocenione, tak jak wymagałby tego problem.

4.2 Komitet wnioskuję, aby data wprowadzenia w życie nowego rozporządzenia została przesunięta na dzień 1 lipca 2006 r. i aby rolnicy zostali o nim uprzedzeni jak najwcześniej, co pozwoli im przygotować się do płodozmianu na rok 2005.

4.3 Komitet ocenia, że rozporządzenie powinno obejmować co najmniej okres 6 lat, aby stworzyć sektorowi odpowiednie perspektywy.

4.4 EKES wnioskuję, aby, tak jak życzą sobie tego najmniej rozwinięte kraje świata, Unia wynegocjowała kwoty importowe cukru z tych krajów. W każdym przypadku należy zabronić praktyk SWAP i ustalić kryteria trwałości społecznej i środowiskowej, jak również niezależności żywnościowej, jakich należy przestrzegać, aby wejść na rynek unijny.

4.5 Komitet wzywa do szybkiego ustalenia kwot importowych dla Bałkanów.

4.6 Komitet ocenia, że rozmiar dostosowywania cen i kwot produkcyjnych powinien być ściśle ograniczony do zobowiązań międzynarodowych i stosowany w równym stopniu do wszystkich substancji słodzących (cukier i produkty konkurencyjne poddane systemowi kwot). W ramach Agendy Rozwoju z Doha cukier powinien być traktowany jako produkt wrażliwy.

4.7 Komitet zaleca podtrzymanie systemu interwencji jako instrumentu gwarantowania cen.

4.8 EKES podkreśla, że cena produktu (buraka) powinna odzwierciedlać koszty produkcji ponoszone przez plantatorów. Przyjmuje do wiadomości propozycję częściowej rekompensaty dla plantatorów ponoszących straty w dochodach, wynikające z obniżenia ceny buraka. Wnioskuje, aby rekompensata ta była w miarę możliwości zwiększana. Nalega na konieczność zapewnienia trwałości pomocy i utrzymania budżetu cukrowego.

4.9 Komitet wnioskuje o dalsze stosowanie obowiązujących przepisów w odniesieniu do dostaw cukru kwotowego dla przemysłu chemicznego i farmaceutycznego.

4.10 Komitet uważa, że Komisja nie powinna unikać odpowiedzialności, ale wprowadzić prawdziwy plan restrukturyzacji europejskiego przemysłu cukrowego, pamiętając o interesach producentów cukru i plantatorów buraków oraz zainteresowanych zatrudnionych osób.

4.11 Komitet prosiłby Komisję o wyjaśnienie jej intencji odnośnie produkcji cukru pozakwotowego.

Bruksela, dnia 15 grudnia 2004 r.

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Anne-Marie SIGMUND

Opinia europejskiego komitetu ekonomiczno-społecznego w sprawie komunikatu komisji: nauka i technologia: klucz do przyszłości europy — wytyczne na temat wspierania badań przez unię europejską

COM(2004) 353 końcowy

(2005/C 157/20)

Dnia 17 czerwca 2004 r., działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w następującej sprawie wspomnianej powyżej

Sekcja ds. Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, odpowiedzialna za przygotowanie prac na ten temat, wydała swoją opinię dn. 10 listopada 2004 r. Sprawozdawcą był Gerd WOLF.

Na 413. sesji plenarnej z dn. 15-16 grudnia 2004 r. (posiedzenie z dnia 15 grudnia) Komitet stosunkiem głosów 83 do 3 przy 1 głosie wstrzymującym się przyjął następującą opinię:

1. Wstęp

1.1 Gospodarcza, społeczna i kulturalna przyszłość Europy. Przyszły rozwój Europy i jej pozycja w globalnej strukturze władzy determinowane są przede wszystkim przez nieuniknioną konkurencję na rynku światowym, z jego zmieniającą się strukturą przemysłową i gospodarczą, położeniem na rynku pracy i sytuacją w dziedzinie surowców. Staje się przy tym coraz bardziej jasne, że rozwój, sukces i siła gospodarcza i wynikająca z tego zdolność dokonywania świadczeń społecznych i rozwoju kulturalnego zależą w decydującym stopniu od dostępnej wiedzy i inwestycji w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego.

1.2 Globalna sytuacja w zakresie konkurencji. Europa konkuruje w tym zakresie nie tylko z takimi tradycyjnymi państwami przemysłowymi, jak USA, Japonia lub Rosja, lecz także z szybko rosnącymi w siłę takimi potęgami gospodarczymi, jak Chiny, Indie, Korea Południowa itd., a więc z całym

obszarem gospodarczym południowo-wschodniej Azji. Nie tylko jednak zdolność gospodarki narodowej do konkurencji i wynikająca z tego zdolność przyciągania inwestorów, naukowców i inżynierów, ale również ocena kulturalna i polityczna i wpływy zależą od sprawności naukowo-technicznej. Inwestycje w zakresie badań i rozwoju o wystarczającym zakresie muszą przyczynić się do tego, aby zabezpieczyć pozycję Europy i zapewnić długotrwały rozwój.

1.3 Europejska Przestrzeń Badawcza ERA ⁽¹⁾. W świetle tego wyzwania ukute zostało pojęcie „Europejskiej Przestrzeni Badawczej”. Pojawiło się ono w rezolucjach Rady podjętych w Lizbonie w marcu 2000 r. na temat kluczowego pojęcia i ram odniesienia dla polityki badawczej Wspólnot Europejskich;

⁽¹⁾ ERA: European Research Area, patrz w tym zakresie przede wszystkim Dz.U. C 110 z dn. 30.04.2004 (CES 319/2004) i Dz.U. C 95 z dn. 23.04.2003 (CES 288/2003).